

В.Й. Куценко

ДУХОВНА СУТНІСТЬ ЕКОНОМІКИ

У статті автор спробував відновити сутність економіки з духовної (православної) точки зору: розглянуто втілення істинних – Божих законів, знань у господарську діяльність людства через духовне відродження особистості, сім'ї (ключової ланки православної економічної моделі) та суспільства.

Ключові слова: *православна економіка, господар, сталий (життєдайний) розвиток.*

В статье автор сделал попытку восстановить сущность экономики с духовной (православной) точки зрения: рассмотрено воплощение истинных – Божьих законов, знаний в хозяйственную деятельность человечества через духовное возрождение личности, семьи (ключевого звена православной экономической модели) и общества.

Ключевые слова: *православная экономика, хозяин, стабильное (жизнетворное) развитие.*

The essence of the economy in a spiritual (Orthodox) perspective is considered. The article deals with the embodiment of true - God's laws and knowledge in the human economic activities through spiritual awakening of an individual, family (as key component in the Orthodox economic model), and society.

Key words: *Orthodox economics, the owner, sustainable (vital) development.*

*Мета знань – Істина
Аристотель*

Сучасна світова економічна система – ринкова (монетарна) економіка, яка використовує весь свій потенціал і особливо техніко-технологічні новації заради прибутків - дійшла до беззаконня, свавілля та хаосу. Всі зусилля бізнесу та науковців вирішити проблему циклічного функціонування корпорацій виключно фінансовими методами залишаються марними. Економічна (меркантильна) людина Адама Сміта, високоінтелектуальний фахівець homo sapiens неспроможні забезпечити довготривалий мир та сталий (життєдайний) розвиток суспільства, тому закон людський (світський) – закон конкуренції, розбрату та смерті - змінюється Законом Божим – законом миру, співпраці й радості життя. Адже криза наша не фінансово-економічна, а духовно-моральна. Тому актуальним

завданням є встановити істинну – духовну сутність господарювання, щоб забезпечити сталий (життєдайний) розвиток суб'єктів господарювання та процвітання суспільства.

Настав час докорінно змінитися нам, щоб стали однією родиною заради миру та радості життєдіяльності. Добро та любов завжди перемагають. Багато вчених сьогодні прямо чи опосередковано, у тій чи іншій мірі висвітлюють духовно-моральні аспекти економіки: Ю.Ю. Бродецька, Ю.М. Чередник, В.С. Гордієнко, Г.В. Задорожний, В.П. Капітон, А.А. Покотілов, В.В. Компанієць, М. Головатий, С.З. Гончаров, В.Л. Іноземцев, Б. Корпан, Я. Заброварний, М. Нагірний, Д. Львов, А.М. Міняйло, С. Богатов, О. Кендюхов, Ф. Коваль, Л. Чупрій, М.Б. Шулевський, С.Г. Кара-Мурза, В.Ю. Катасонов, В.К. Мамутов, Л.О. Сандюк, Н.В. Щубелка, М.Ф. Шмиголь, О.В. Сулим та ін. Звісно, науковці мають особистий погляд на вирішення цього завдання, все ж немає меж досконалості системи життєдіяльності людини, у тому числі господарської її складової, адже довершеним є лише Слово Істини – Вчення Творця нашого життя й трудової діяльності. Як молився Христос Отцю Своему: «*І сказав їм (учням, вірним) їм'я (завдання – В.К.) Твоє (Бога-Отця – В.К.), і (ще – В.К.) скажу, щоб любов, якою Мене возлюбив, у них була, і Я в них*¹ (Податель від Творця усіх благ духовних та матеріальних – В.К.)» [1. Іоан, 17:26]. Тобто тільки любов'ю Христовою можна забезпечити сталий успіх господарювання та радість буття, адже, як каже Господь: «**Без Мене не можете творити нічого**» [1. Іоан, 15:5].

Мета дослідження – встановлення істинної (православної) сутності економіки. Першоджерелом Істинних знань – вищих знань – є Слово Боже, теологія, а основним – духовним методом дослідження основ господарювання, за християнським віровченням, є догматизм – інтуїтивний, сердечний метод мислення на основі православних догматів (богослов'я) – Істини, яка є незмінною за будь-яких умов і не потребує доказів.

До основних методів дослідження економічних відносин також належить патристика, в основі якої лежать монотеїзм, супранатуралізм та креаціонізм – визнання єдиного, істинного, всеблагого Бога, *Його абсолютної влади над світом, який він створив з нічого, його абсолютної благодаті та справедливості* (вікіпедія). Але такі істинні методи дослідження господарювання потребують глибоких духовних знань цінностей життєдіяльності та неабияких зусиль їхньої реалізації. Тому основним способом досягнення мети є катарсис – очищення душі покаєнням, співпереживанням та носінням тягарів один одного. Саме катарсис дозволяє втілити духовні закони у наше життя та забезпечує ефективну й стабільну господарську діяльність. Щоб виконати завдання III тисячоліття із забезпечення

¹ Цитати з Біблії перекладено з церковнослов'янської мови на українську автором статті і подано курсивом в авторській редакції.

системи господарювання на духовно-моральних засадах, слід дослідити історичні витoki меркантилізму, прагматизму та влади грошей.

Усім народам світу була допущена велика спокуса ведення господарської діяльності, бізнесу заради накопичення грошей та «красивого», безтурботного життя. Нам допущена Богом капіталістична та ринкова економіка, влада грошей – масонів, щоб пронести нам чорного (могильного) хреста – потерпіти душеспасенні випробовування на розв’язання основного пороку людства – сріблoloубства. Спаситель наш Ісус проніс цього хреста, але незрівнянно більш тяжкого – смертного, за нас потерпів, щоб і ми пронесли та трішечки потерпіли, але вже полегшеного, кожен за своїм потенціалом, заради вічної блаженної життєдіяльності нашої та нашого роду.

Перше, істинне, визначення економіки було введено грецьким філософом Аристотелем: *«Економіка (ойкономія) – управління домом заради блага домогачів»*. *«Ойкос» – дім (сім’я, трудовий колектив, господарство, народ); «номос» – звичаї, порядок, закон* [2]. Тобто істинна задача господарювання – труд духовний та інтелектуально-фізичний не для особистого збагачення, а на благо близьких та суспільства. А управління економікою країни має бути єдиним державно-суспільним (народним та обциним). Тобто істинний сенс економіки – створення вірної (духовної) сім’ї (трудоного колективу, народу) задля втілення Слова Божого (духовного закону буття) у життєдіяльність особистості та суспільства. Мислитель Аристотель, досліджуючи економіку натурального господарства, ще у IV сторіччі до Різдва Христового *грошову економіку називав неприродною* (по суті – безбожною), *вона є предметом хрематистики*. Хрематистика (з грець. *χρηματιστική – збагачення, «хрема» – володіння, майно*) – наука про господарювання заради грошей, прибутку, збагачення через володіння фінансами та майном, в основі якої лежить протиприродна, непродуктивна (фінансова-лихварська та спекулятивна) діяльність з нагромадженням грошового і торговельного капіталів (спекулятивна, велика торгівля). Під хрематистикою Аристотель розумів науку про збагачення, мистецтво наживати статки, накопичувати гроші та майно, накопичення багатства як самоціль, як надзавдання, як поклоніння прибутку (ідолу грошей).

Оскільки економіка – це соціально-трудоі відносини наших ближніх, оточуюче нас суспільство – середовище; управління сім’єю – трудовим колективом, то безлад в економіці означає невіру – беззаконня господаря – глави сімейства чи трудового колективу. Для цього й допущені різного роду економічні труднощі, негаразди, кризи (суд) та банкрутства, щоб виховати бізнесмена, менеджера вірним **Господарем**, який приймає, за даром Господнім, правильні та ефективні господарські рішення. Як ми, батьки, виховуємо своїх дітей та підлеглих у трудовому колективі бути чесними, відкритими,

добрими, справедливими, мирними, щоб жили в радості та благополуччі, так і Отець наш небесний постійно вчить нас, ще більш досконало, як здобути чисті серця (непорочні душі), щоб мати життя вічне блаженне для нас та наших нащадків ще в цьому матеріальному світі.

Скільки вірна людина запрошує духовних благ (ступеня чистоти, духовної досконалості), стільки ж їй і дається випробовувань та спокус на твердість віри. Тобто, як в економіці: про що дбають економісти, щоб пропозиція відповідала попиту. У тому числі на фізичному рівні: спочатку для спокутування (відкуплення) своїх гріхопадінь господар має платити за ресурси, товари стільки, скільки вимагає з нього продавець. При цьому слід бути задоволеним усім тим, що маєш, особливо своїм доходом. Низький рівень заробітної платні та прибутків свідчить про слабку віру, недотримання духовного закону, адже малі ще результати духовного труда, коли підприємець на волю Творця накладає свою волю, коли духовний закон підмінюється свавіллям, а економіка – хрематистикою.

Поступово пройшовши фінансово-економічні потрясіння, руйнівні перманентні кризи та банкрутство, розумний господар врешті усвідомлює хибність обраного меркантильного способу життя й господарювання. Розкаявшись та виправившись, вірний підприємець стає на шлях істини та сталого (безкризового) розвитку. Таким чином, пронісши чорного (могильного) хреста, інколи болючого, подвижник благочестя уже почне отримувати належні доходи як винагороду за результати, перш за все, духовного труда (терпіння, смирення, любові до Бога та ближнього). І буде отримувати все необхідне для життєдіяльності – уже за потребою (не за попитом): і продукцію, і необхідні кошти. Тобто у духовному суспільстві задовольнятися буде не платоспроможний попит вірних споживачів, а їхні потреби та нужди через доступні всім ціни, натуральний обмін, концесію, оренду, лізинг та благодійність.

Тож розглянемо витoki соціально-економічного беззаконня – матріархату – поклоніння плоті, сріблoloлюбству. На протигагу патріархату – владі Творця, *матріархат* (лат. *mater* – *мати* + грець. *arche* *панування, початок, влада*) – *епоха первіснообщинного ладу, яка характеризувалася керуючою роллю жінки в сім'ї, господарському та суспільному житті* [3]. Але чоловічий початок, абсолютну владу й панування Творця світу жодна жінка не в змозі замінити. Тому в історії ніколи не існувало матріархального суспільства, хоча наполегливі й агресивні наміри сили-плоті збереглися ще й до наших часів. І мова йде тут зовсім не про пониження ролі жінки чи її здібностей, талантів, а про те, хто за нею нерідко невидимо стоїть і намагається нав'язати їй підступні, підлі, злі помисли. Це сили тьми, (таємниці), агресії та блуду – дияволиці, змія-спокусника, левиці. Як застерігає нас Христос не ходити за плоттю тлінною, смертною, за похиттю (пристрастями) матеріального світу, прибутками й красою «життя» – за жінкою, адже хто не виконує волю Творця (чи жінка, чи чоловік, якщо не служать Йому), той віддається на служіння дияволу,

який і через жінку, і безпосередньо керує волею людини і надихає її на всякі беззаконня, щоб не повернувся успішний бізнесмен чи бізнес-леді до Бога, та й інших, щоб спокусили до матриархату – безбожжя, на загибель душі та тіла. Ісус попереджає: *«Будьте тверезі, пильуйте, бо супротивник ваш диявол ходить, як рикаючий лев, шукаючи, кого поглинути»* [1. 1 Петра, 5:8].

До гріхопадіння перших людей був патріархат – закон Божий, Істини. Древній змій-спокусник не міг спокусити Адама, за образом та подобою створеним Отцем. Тому зумів спокусити чоловіка на беззаконня, на гріх через жінку, ввівши її в оману. По гріхопадінню й вигнанню з раю змій почав керувати («виховувати») людей. У них з'явилася спокуса матриархату – ходіння (спосіб життя) за плоттю, силою та блудом, оскільки чоловік Божий не послухався Отця, а послухався жінку-плоть-срібло (*се ребро* Бог у жінку перетворив) і отримав порок сріблостю, самолюбства, визнавши владу жінки, плоті, грошей, сили, краси, обману, беззаконня та смерті душевної й фізичної. До цього життя вічне блаженне давав Творець, після – у матеріальному (викривленому, тлінному) світі матеріальне (тимчасове) «життя» почала надавати жінка, адже таку виховну задачу поставив їй Господь устами Адама по вигнанню з раю: *«І нарече Адам ім'я жінці своїй життя, бо та мати всіх, хто живе»* [1. Бут., 3:20].

Так почалася певна й тимчасова влада жінки-плоті-сріблостю над чоловіком, щоб потерпів муж випробовування жінки-плоті, розраховався за свій та родовий гріх відходу від Отця, щоб відплатив душевними переживаннями; терпінням господарських негараздів, криз, високих цін за товари та послуги; великою напруженою роботою (рабством у *поті чола*) з невеликими доходами, утисками, гонінням, несправедливістю, беззаконням. Так середовище-жінка-плоть виховує чоловіка, а чоловік – своєю любов'ю до жінки, терпінням умов буття, виховує помічницю свою – колишню богиню, як руки одна одну миють. Утвердившись у вірі, надії на Творця, любові до Бога та ближнього, вірний господар духовно возз'єднується зі своїм Творцем і очищує оточуюче його середовище, перш за все, жінку, яка сама не може себе звільнити від пут диявола. Вона терпляче, з любов'ю виконала свою нелегку й небезпечну задачу, адже Матір Божа весь час допомагала їй та мужу, щоб протрималися і спаслися від смерті, бо поодинокі і без любові Божої вони не можуть ввійти у життя вічне блаженне.

Відтоді подвижник благочестя набуває сяючого, животворного хреста (любов до всіх та спасіння від зла), нарешті чує та приймає волю Отця і все належне для успішної життєдіяльності буде дано йому з надлишком: *«Отже, не піклуйтеся, кажучи: що нам їсти або що пити, або у що одягтися; усього цього язичники (невірні – В.К.) шукають: знає ж бо Отець ваш Небесний, що ви маєте потребу у всьому цьому. Шукайте ж найперше Царства Божого (влади Божої, а не своєї чи влади грошей – В.К.) та правди (істини – В.К.) Його, а все це додасться вам. Не турбуйтеся про завтрашній день (тим паче*

про стратегічне бізнес-планування – В.К.), *бо завтрашній* (Господь – В.К.) *сам буде піклуватися про своє: досить для кожного дня своєї опіки* (про нас – В.К.)» [1. Мф., 6:31-34].

Ворог же Господній уже не має жодної влади над святим сімейством, а вірні (збалансовані, антикризові, гармонійні) господарські рішення надихає господарю сам Господь: *«Коли прийде Він, Дух істини, то наставить вас на всяку істину... і майбутнє сповістить вам* [1. Іоан, 16:13]. *Хто має вухо* (приймає Слово Христа у серці своєму – В.К.), *хай чує, що Дух промовляє церквам* (святим сімействам): *переможцеві* (не конкурента і ворога, а гріха – диявола – В.К) *дам їсти від древа життя* (життєдайні рішення), *яке посеред раю Божого* (вічне гармонійне, блаженне життя з Господом і в цьому світі – В.К.)» [1. Апок., 2:7]. Таким чином, жодна корпорація, жодне суспільство у світі ніколи не може забезпечити гармонійного сталого (життєдайного) розвитку до тих пір, поки господарі не виконають основної своєї задачі духовного відродження – возз'єднання зі своїм Творцем та звільнення від родового прокляття своєї жінки та роду свого.

Сьогодні ворог Господній, відчуваючи свою швидку погибель, відчайдушно намагається утримати у своєму полоні якомога більше душ людських, надихаючи їх зневір'ям, самоуправством, самолюбством, безбожжям, ворожнечею, спокушуючи матеріальними статками та славою людською. Адже сили темряви ніколи не припиняли своєї боротьби за людські душі, щоб служили їм, а не Творцю. Ще 3000 років тому єврейськими масонами був закладений перший юдейський старозавітний храм царя Соломона як початок всесвітнього масонського порядку. Євреї не прийняли Месії – Сина Божого, і пізніше фарисеї, тамплієри об'єдналися у таємну всесвітню організацію для духовної, політичної, економічної та збройної боротьби з істинним християнством – православ'ям: *«Вищі масони були войовничими безбожниками..., щоб руйнувати духовні цінності, грабувати багатства і поневолити народи..., керувати «темною більшістю» людства..., щоб тішитися земними насолодами і шукати собі благ будь-якою ціною, за рахунок інших людей. Масони, як обрані, визначають політику держав, розробляють перспективи світового розвитку (світову економіку). Це злочинна таємна організація, що ставить головною метою досягнення політичного впливу і панування темних (демонічних) закулісних сил... над людством. Вони позбавлені національної свідомості, традицій, звичаїв та ідеалів...: тільки сатанинська жадоба панування над іншими людьми. Мета масонів – встановлення світового порядку, в якому їм буде належати панівна роль. Своім батьком вони вважають Адонирама (або Адорама), якому Соломон доручив будову храму. Для встановлення нового світового порядку масонські влади формують таємний світовий уряд. Поширені були в масонському середовищі*

зажерливість та хабарництво. Підкуп і хабарі служили випробуванним знаряддям одержання впливу» [5].

Владне масонство розглядає ресурси всього світу, як свою економіку для економічного занепаду інших держав через глобалізацію, корупцію, ворожнечу та тіньову економіку. По суті, з XVIII ст. і розпочався сучасний бізнес, ринкова економіка з її перманентними, все більш руйнівними кризами та банкрутствами. *Бізнес (англ. business) означає будь-яке заняття, справа, що приносить дохід.* Так можна позначити будь-яку діяльність, навіть невиробничу, аморальну чи соціально шкідливу заради максимальних прибутків будь-яким чином. *Людина, що займається бізнесом, – це бізнесмен, тобто ділок, комерсант, підприємець [4].*

Коли ми усвідомили все це, хіба не підказало нам серце наше, як багато схожого ми особисто чинили чи намагалися чинити, а інколи робимо ще й до цього часу. Пристрасть до матеріальних благ, грошей, влади над ближніми, краси легкого життя, розваг, пустощів; надія не на Творця, а на себе: свої знання, сили, капітал, авторитет – хіба всього цього не робили ми. То ж, бізнесове, ринкове економічне середовище (найближче оточення) показує стан нашої душі. Поклоняючись Христу здебільшого зовнішньо, додаючи собі значущість як фарисей, що не такий, як інші, обожаючи себе, бачимо гріхопадіння ближніх, легко засуджуємо інших. Таким чином присвоюємо собі Слово, достойними себе вважаємо в очах своїх, використовуючи Його у особистих інтересах – торгуючи ним. Сучасний стан нашої та світової економіки також нам показує, що це ми присвоюємо собі Слово. Всіляке беззаконня викликає страх, який змушує ховатися у тінь (тайні збори, організації). Це ж нам і показують масони, бізнесмени – сильні та власні світу цього. Замість того, щоб викоренити зі свого серця всю цю скверну невіри, ми звинувачуємо й осуджуємо всіх підряд, окрім себе. А потім ремствуємо, чому така корумпована нелюдяна економіка, влада (середовище), чому ми та наш народ так живе у страху, злиднях та розбраті, бо яким судом судиш, таким судом і тебе будуть судити: *«Не судить, та не судимі будете, бо яким судом судите, таким будете судимі; і якою мірою міряєте, такою і вам будуть міряти. І що ти дивився на сучок в оці брата твого, а колоди у твоєму оці не відчуваєш?» [1. Мф., 7:1-3].* Тільки любов'ю змінюється людина – заповів нам Христос. Тож чи маємо ми право когось, щось засуджувати, маючи життєву потребу лише в покайнні та виправленні? Адже настав час останній, уже скоро вдруге гряде Господь, щоб спитати, як виконано Його Новий заповіт любові до Бога та ближнього. Уже люблячий нас Господь Всемиловитий нам відкрив, що *упав Вавилон* – влада масонська (диявольська), зло і всяке беззаконня.

Прийшов час духовного відродження України, яке пошириться по світу. Велика сімка уже обговорює та з'ясовує вплив сучасних подій в Україні на світову економіку. Пан Гі Мун, 8-й Генеральний секретар ООН, з цього приводу у квітні 2014 р. заявив: «*Людство досягло критичної точки*». Але ж ми знаємо, що після критичної точки – точки беззбитковості – починаються збитки, занепад, кризи (з грець. *суд*) та банкрутства. Захід все більше вже інтуїтивно усвідомлює безвихідь своїх монетарних економічних концепцій, наступальних стратегій щодо забезпечення сталого (життєдайного, безкризового) розвитку. Саме тому така увага світу до України, з якої й почнеться оздоровлення всієї планети на духовно-моральних засадах розвитку. Що ж це за події в Україні, якої майже ніхто раніше у світі не знав, які викликали такий резонанс світової спільноти, зацікавленість та нагальну потребу взаємозв'язку, співпраці й допомоги? Сучасні події в Україні – це гостра полісистемна криза, проходження народом смертного бар'єру (могильного хреста) за всі беззаконня; це очищення і шанс для всієї планети, оскільки ми скинули закон світський, викривлений, тлінний і прийняли закон Божий. Це початок кінця бездуховності, аморальності, безладу в господарюванні та соціальному житті. Це період зміни всієї планети. Тепер Господь у нас провідник у життєдіяльності, а середовище, у тому числі, економіка – *живоносне джерело* життя – Матір Божа в Її образі «Економісса». Перебудова господарської діяльності, удосконалення та гармонійний розвиток розпочалися з України.

Використана література

1. БІБЛІА. КНИГИ СВЯЩЕННАГО ПИСАНІЯ ВЄТХАГО И НОВАГО ЗАВЕТА на церковнославянском языке. – СПб. : Синодальная типографія. – 1900. – Репринтное издание. – М. : Российское Библиейское Общество, 1993. – 1658 с.

2. *Аристотель*. Политика // Сочинения в 4 т. – Т. 4.; пер. и ред. А. Доватура – Аристотель. – М. : Мысль, 1983. – 830 с.

3. *Дворецкий, И.Х.* Латино-русский словарь / И.Х. Дворецкий. – 3-е изд., испр. – М. : Рус. яз., 1986. – 840 с.

4. *Найденков, В.И.* Бизнес-планирование: самое главное / В.И. Найденков [Электронный ресурс]. - Режим доступа : <http://www.be5.biz/ekonomika/p001/index.htm>

5. *Платонов, О.А.* Терновый венец России. Тайная история масонства 1731 – 1996 / О.А. Платонов. Издание 2-е, исправленное и дополненное. – М. : Родник, 1996. – 704 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.rus-sky.com/history/library/plat1-1.htm>

Стаття надійшла до редакції 14.04.2014 р.